

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม จากการศึกษาแบบการพัฒนาทางหลักสูตรของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535, หน้า 16 - 17) แนวคิด การพัฒนาหลักสูตรไพเออร์โต (Piirto, 1994, pp. 378 - 400 อ้างถึงใน วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2544, หน้า 82) และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ทำให้มีแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม ดังนี้

การดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้กำหนดการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม

ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้

การดำเนินงานของการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง แบ่งเป็น ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและข้อมูลพื้นฐานเพื่อหาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาแนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม ปรัชญาและจิตวิทยาการศึกษา การเรียนรู้แบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางและประกอบโครงสร้างหลักสูตร ออกแบบหลักสูตร โดยมีโครงสร้างหลักสูตร คือ

สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการพัฒนา
พฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรม สื่อประกอบและการประเมินผลหลักสูตร
โดยมีการเตรียมและกำหนดข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ

1.1 แนวความคิดและทฤษฎีการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม

1.2 พฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นความต้องการจำเป็น (Need Assessment) สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

1.3 แนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม

1.4 หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นกรอบ
ความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง รวมทั้งสอบถาม
ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
เพื่อให้ได้รายละเอียดที่จำเป็นตรงกันมากที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการสร้างหลักสูตรในขั้นนี้
มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับ
ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัด
ระยอง

2.2 พื้นที่ที่ศึกษา ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย ในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 เป็นพื้นที่ศึกษาเนื่องจากโรงเรียนเร่งพัฒนาคุณภาพการจัด
การศึกษาของโรงเรียนเพื่อรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อีกทั้งโรงเรียนแห่งนี้ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของ
สถานศึกษาเองจึงมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาแนวทาง การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
ของนักเรียน เพื่อจะนำไปประยุกต์ใช้กับหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.3 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการหาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) กับ การพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม

การหาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยกำหนดผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการหาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ผู้วิจัยเลือก กลุ่มตัวอย่างมาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยยึดวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการหาความต้องการจำเป็น(Need Assessment) ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม คุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 12 คน ที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ ดังนี้

2.3.1 ผู้บริหาร โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ะยอง เขต 2 ใช้วิธีการเลือกจากตำแหน่งผู้บริหาร โดยเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการของ โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 เป็นผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 2 คน

2.3.2 ครูฝ่ายปกครอง เลือกจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายปกครองของโรงเรียนมกุฏ เมืองราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 2 คน

2.3.3 ครูแนะแนว เลือกจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนมกุฏเมือง ราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 2 คน

2.3.4 ครูที่ปรึกษาเลือกจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาของโรงเรียนมกุฏ เมืองราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 2 คน

2.3.5 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนเลือกจากผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนมกุฏ เมืองราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 2 คน

2.3.6 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เลือกจากบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 2 คน

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ คือ แบบบันทึกการสนทนา สมุดบันทึก คำสนทนา กล้องถ่ายภาพ โดยกำหนดประเด็นใน การสนทนา ดังนี้

2.4.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีปัญหาอะไรบ้างและมีสาเหตุ มาจากอะไร

2.4.2 ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในการพัฒนาพฤติกรรมกรรมิ
คุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราช
วิทยาลัย จังหวัดระยอง ท่านคิดว่ามีตัวบ่งชี้ใด หรือตัวชี้วัดใดที่มีความต้องการจำเป็น (Need
Assessment) การพัฒนาพฤติกรรมกรรมิคุณธรรมและจริยธรรม และความสำคัญที่สุดเป็นอันดับแรก
ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.5.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ในการเตรียมจัดสนทนากลุ่มและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 12 คน เพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการสนทนากลุ่ม

2.5.2 ฝึกซ้อมการดำเนินการจัดสนทนากลุ่มโดยมีผู้ช่วย ผู้วิจัย จำนวน 2 คน
ได้แก่ ผู้จัดบันทึกคำสนทนาและผู้บันทึกเทปคำสนทนาซึ่งเป็นครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ที่ผู้วิจัยฝึกไว้ล่วงหน้า

2.5.3 ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มโดยใช้ห้องประชุมโรงเรียนมกุฎเมือง
ราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 และดำเนินการสนทนาตามประเด็น
ที่กำหนดจนได้ข้อมูลครบถ้วนตรงประเด็น โดยผู้วิจัยเป็นพิธีกร ซึ่งเป็นผู้ถามคำถาม และเป็น
ผู้ทำลอคจนกำกับการสนทนาของกลุ่มผู้ร่วมสนทนาให้เป็นไปตามแนวทางของหัวข้อการศึกษา
เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและละเอียดที่สุดโดยตลอดระยะเวลาการสนทนามีการบันทึกเสียง
บันทึกภาพและจดบันทึกคำสนทนาควบคู่กันไป

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยสร้างข้อสรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่ตั้ง
คำถามไว้เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรม
และจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
จังหวัดระยอง

ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้
ในการฝึกอบรม 2 ส่วน คือ หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง และเครื่องมือ

ประกอบการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม

การดำเนินงานในขั้นนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้มากำหนดแนวทางในการสร้าง
หลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากขั้นที่ 1 การดำเนินการแบ่งเป็น ดังนี้

1. การสร้างโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม

การสร้างโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง กำหนดองค์ประกอบ
ของหลักสูตร ดังนี้

1.1 สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น (Need Assessment) กำหนดขึ้นเพื่อเป็น
แนวทางในการเขียนวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นใน
การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

1.2 หลักการและเหตุผลของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัด
ระยอง นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้มาพิจารณากำหนดหลักการของหลักสูตรว่ามีลักษณะจุดเน้นของ
หลักสูตรอย่างไร มุ่งเน้นการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายใด และมีการใช้หลักสูตรเฉพาะอย่างไร โดย
การกำหนดตามความจำเป็นด้วยการพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด งานวิจัย
และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลจากการสนทนากลุ่มนำมากำหนดเป็นขอบเขตของหลักสูตร
และเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.3 แนวคิดพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ผู้วิจัย
นำข้อมูลที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มากำหนดในการจัดฝึกอบรมที่สอดคล้องกับ
ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง และ
ศึกษาหลักการฝึกอบรมที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง
ซึ่งหลักสูตรได้ยึดการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ที่เกิดจากนักเรียนเป็นผู้ลงมือ
กระทำเอง (Active Learning) และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Self - Directed Learning) โดยใช้
เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เป็นแนวทางประกอบในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม

คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

1.4 กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมแล้วนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์อย่างไรให้สอดคล้องกับหลักการสภาพปัญหาและความจำเป็น ด้วยการคาดหวังว่าเมื่อได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้วสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนที่ได้รับการเรียนและฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ได้พัฒนาด้านการมีพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม และคาดหวังว่าเมื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมแล้วสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

1.5 กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เป็นการนำข้อมูลพื้นฐานที่รวบรวมได้มาพิจารณากำหนดเป็นเนื้อหาสาระของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 7 ส่วน ดังนี้

1.5.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง โดยกำหนดในรูปที่บ่งบอกถึงชนิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะพัฒนาขึ้นในตัวนักเรียน และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพชีวิตที่ใช้พฤติกรรมนั้น ๆ ใช้วิธีการเขียนที่ชัดเจนสามารถวัดผลและประเมินผลได้

1.5.2 แนวคิด เป็นแนวทางในการศึกษา โดยการค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้วิทยากร และนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบแนวทางของสิ่งที่จะศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ในการฝึกอบรม

1.5.3 เทคนิคการสอน เป็นกลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีดังนี้

1.5.3.1 การใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process)

1.5.3.2 การระดมสมอง (Brainstorming Method)

1.5.3.3 การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

1.5.3.4 กรณีศึกษา (Case Study Method)

1.5.3.5 การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

1.5.3.6 การโต้เถียง (Debate)

1.5.3.7 การสร้างความตระหนัก (Awareness Conformation)

1.5.3.8 การจัดกรอบมโนทัศน์ (Concept Mapping Technique)

1.5.3.9 การทำโครงการ (Project Method)

1.5.3.10 การเรียนรู้ขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ (The Fourth Noble Truths)

โดยมีการอบรม 3 ขั้น คือ ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม และขั้นสรุปทุกกิจกรรม

การเรียนรู้ในแต่ละแผนการดำเนินกิจกรรม

1.5.4 เนื้อหาการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง รวมทั้งยึดหลักเกณฑ์การสร้างหลักสูตรของ ไพเออร์โด (Piirto, 1994, pp. 378-400 อ้างถึงใน วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2544, หน้า 82) โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1.5.4.1 หลักสูตรต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน มีการขยายเนื้อหาทั้งความกว้าง และความลึกมากกว่าหลักสูตรปกติ ตลอดจนการพิจารณาการเรียนรู้ของนักเรียน

1.5.4.2 หลักสูตรมีความทันสมัยทางวิชาการที่มุ่งเน้นเนื้อหาที่เกิดขึ้นจริง ในสถานะเหตุการณ์ปัจจุบันเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.5.4.3 หลักสูตรมีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหา และเหมาะสมกับนักเรียน

1.5.4.4 หลักสูตรมีจุดมุ่งเน้น 6 ประการ ตามแนวคิดของไอสเนอร์ (Eisner, 1985; Gardner, 1991 อ้างถึงใน วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2544, หน้า 82) ดังนี้

1) หลักสูตรมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับบุคคล 2) หลักสูตรในฐานะที่เป็น เทคโนโลยี 3) หลักสูตรที่ส่งเสริม และพัฒนาการปรับตัวทางสังคม และการฟื้นฟูสังคม

4) หลักสูตรที่เป็นเหตุผลนิยมทางวิชาการ 5) หลักสูตรที่มุ่งเน้นวิธีการไปสู่การห้รู้เกี่ยวกับการผลิต 6) หลักสูตรที่ช่วยพัฒนากระบวนการคิด

1.5.5 กระบวนการจัดกิจกรรม ในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลักเกณฑ์
ดังนี้

1.5.5.1 การเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้กระทำ (Active - Learning)

1.5.5.2 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory - Learning)

1.5.6 สื่อการจัดกิจกรรม กำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ
เนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการจัดกิจกรรมที่ใช้ มีดังนี้

1.5.6.1 เอกสาร และอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้
เช่น ใบความรู้ ใบงาน และข่าวจากหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

1.5.6.2 เครื่องฉายแผ่นโปร่งใส

1.5.6.3 เครื่องเล่นซีดี

1.5.6.4 อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กระดาษบรูฟ แผ่นโปร่งใส บัตรคำ ปากกาเมจิก
นาฬิกาจับเวลา กระดิ่งสัญญาณ และซีดีเพลง เป็นต้น เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้สมบูรณ์ และสร้าง
ความน่าสนใจในการเรียนของนักเรียนในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้จะใช้สื่อการจัดกิจกรรมแตกต่าง
กันตามความเหมาะสมของเนื้อหาการเรียนรู้

1.5.7 การวัดผลและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลใช้แบบประเมินผล
การฝึกรอบมในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ของการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง คือ
การประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้วิธีประเมิน 2 วิธี

1.5.7.1 ประเมินจากแบบประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

1.5.7.2 ประเมินจากแบบสังเกตการณ์การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มและให้
คะแนนใช้เกณฑ์ผ่าน 80 %

2. การประเมิน โครงสร้างหลักสูตรฝึกรอบมคุณธรรมและจริยธรรม เป็นการนำโครงสร้าง
หลักสูตรฝึกรอบมคุณธรรมและจริยธรรมที่ได้พัฒนามาตรวจสอบคุณภาพซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 จุดประสงค์ของการประเมิน เป็นการนำเค้าโครงหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
ประเมิน ซึ่งเป็นการประเมิน 2 ลักษณะ คือ

2.1.1 การประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เพื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ หลักการของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา สื่อการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดผล และประเมินผลว่าเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความเหมาะสมของนักเรียน

2.1.2 การประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ในแต่ละองค์ประกอบ โดยพิจารณาความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบในโครงสร้างหลักสูตร ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาตั้งแต่ หลักการของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา สื่อการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผลว่ามี การสอดคล้องกันเพียงใด

2.2 ผู้ประเมินโครงสร้างหลักสูตร ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินโครงสร้างหลักสูตรครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการวัดและประเมินผลทั้งหมด จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดทำการประเมินทั้งความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร และแบบประเมินค่าความสอดคล้องของหลักสูตร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.1 การตรวจสอบโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ใช้เครื่องมือที่เป็นลักษณะแบบสอบถาม ดังนี้

2.3.1.1 การตรวจสอบความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร ฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบถามตอบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามความเหมาะสม คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด

2.3.1.2 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร ฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามเนื้อหาในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ดังนี้

2.3.2.1 กำหนดประเด็นสำคัญที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา รายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง สร้างแบบสอบถามแล้วเขียนคำถามให้ครอบคลุมประเด็นเหล่านั้น

2.3.2.2 นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม และความชัดเจนของข้อคำถาม ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามที่คุณเชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะจัดทำเป็นแบบประเมิน โครงสร้างฉบับสมบูรณ์

2.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลในการตรวจสอบโครงสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองพร้อมก็นำโครงสร้างหลักสูตร ฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง และแบบประเมิน โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตอบโดยอิสระ และขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง แล้ว

2.5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบประเมิน ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความสอดคล้อง ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เกณฑ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540, หน้า 117) กำหนดการพิจารณาความเหมาะสมโดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

2.5.1 การประเมินความเหมาะสมใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของแบบสอบถามด้วยการนำเอาคำตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาแปลงเป็นคะแนน ดังนี้

มีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด ให้คะแนนเป็น 5

มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ให้คะแนนเป็น 4

มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ให้คะแนนเป็น 3

มีความเห็นว่าเหมาะสมน้อย ให้คะแนนเป็น 2

มีความเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุด ให้คะแนนเป็น 1

จากนั้นคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาเทียบเกณฑ์ ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ช่วงคะแนน	4.50 – 5.00
เหมาะสมมาก	ช่วงคะแนน	3.50 – 4.49
เหมาะสมปานกลาง	ช่วงคะแนน	2.50 – 3.49
เหมาะสมน้อย	ช่วงคะแนน	1.50 – 2.49
เหมาะสมน้อยที่สุด	ช่วงคะแนน	1.00 – 1.49

การกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมคือถ้าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่าหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพเหมาะสม ซึ่งถือว่าโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

2.5.2 การประเมินความสอดคล้อง ใช้ดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ใน

การพิจารณาความสอดคล้อง ใช้ดัชนีความสอดคล้องโดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาแปลงเป็นคะแนนโดยใช้เกณฑ์ค่าสูตรของ สำเริง บุญเรืองรัตน์ (2539, หน้า 95) กำหนดการแทนค่าสูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence) คำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง คะแนนความคิดเห็น

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านนำมาแปลงเป็นคะแนนได้ ดังนี้

มีความเห็นว่า สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น +1

มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจ กำหนดคะแนนเป็น 0

มีความเห็นว่า ไม่สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น -1

3. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมก่อนนำไปใช้

ขั้นนี้เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมิน โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมพบว่าโครงสร้างหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมระหว่าง 4.36 ถึง 4.83 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกองค์ประกอบ และผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องพบว่าโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องระหว่าง .66 ถึง 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกองค์ประกอบ

3.2 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนอกเหนือจากข้อคำถามทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกัน ผู้วิจัยพิจารณาเพิ่มเติมในหลักฐาน โดยคำนึงถึงพื้นฐานของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

เครื่องมือประกอบการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยได้สร้างกรอบคำถามในลักษณะคำถามปลายเปิด (Open Question) แบบมีโครงสร้างเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth Interview) หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ฉบับที่ 1 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรม การมีคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง และฉบับที่ 2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรม การมีคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

2. แบบสังเกต ผู้วิจัยได้สร้างกรอบในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) โดยผู้วิจัยให้ผู้ปกครองทำการสังเกตปรากฏการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนกรณีศึกษา จำนวน 30 คน ที่บ้านและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ครูประจำชั้นสังเกตปรากฏการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนกรณีศึกษา จำนวน 30 คนที่โรงเรียนและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 15 วัน เพื่อเฝ้าดูปรากฏการณ์ด้านการพัฒนาพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ภายนอก

3. อุปกรณ์บันทึกภาพและเสียง ผู้วิจัยใช้เทปบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ทั้งหมด ใช้กล้องถ่ายรูปบันทึกภาพหนึ่งของกิจกรรมและผลงานของกรณีศึกษา และใช้กล้องวิดีโอเพื่อเก็บรายละเอียดของข้อมูลให้ครบถ้วนมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เป็นการนำแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้นในการพัฒนาพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ที่ได้พัฒนามาตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์การพัฒนาพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับผู้ประเมินโครงสร้างหลักสูตร ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูประจำชั้นให้มีความชัดเจนเข้าใจง่ายพร้อมที่จะนำไปใช้ในการสัมภาษณ์

2. นำข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์การพัฒนาพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง มาวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีเดียวกับการวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม

3. นำแบบสัมภาษณ์การพัฒนาพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว นำไปใช้สัมภาษณ์ จำนวน 60 ชุด โดยใช้กับผู้ปกครอง จำนวน 30 ชุด ครูประจำชั้นของนักเรียนกรณีศึกษา จำนวน 30 ชุด ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2552

การตรวจสอบข้อมูล เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลดังที่กล่าวมาแล้ว เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความถูกต้อง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาข้อมูลที่เก็บมาตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

การตรวจสอบความตรง (Validity)

การตรวจสอบความตรงภายใน (Internal Validity) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยศึกษา ปรัชญาการณ้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ ตามความเป็นจริงในทัศนะของคนใน (Emic) โดยไม่ใช้ทฤษฎีใดมาเป็นตัวกำหนดแนวทางการพิจารณาปรากฏการณ์ เพื่อให้การวิจัยปราศจากอคติ (Bias) ของผู้วิจัย อีกทั้งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูล 3 วิธี ดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (Triangulation)

1.1 ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เป็นบันทึกการพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

1.2 ด้านแหล่งข้อมูล (Data Triangulation) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเรื่องเดียวกันจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน ในเวลาและสถานที่ต่าง ๆ กัน กล่าวคือ เก็บข้อมูลจากบุคคลแวดล้อม เช่น ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น เก็บข้อมูลทั้งในเวลาที่เป็นการดำเนินชีวิตปกติ เวลาที่มีกิจกรรมการเรียนรู้และในความหลากหลายของสถานที่

2. การตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการถามซ้ำ (Member Checks – Taking Data and Interpretation) ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่สนใจมาตรวจสอบความเที่ยงตรงภายในด้วยการถามซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

3. การตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีวัดเปรียบเทียบ (Peer – Examination) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผู้วิจัยสงสัยไปทดสอบความตรงของข้อมูล โดยการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น

ความตรงภายนอก (External Validity) หากพิจารณาผลการศึกษาของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลของการวิจัยไว้อย่างกว้างขวางในปริมาณข้อมูลที่มาก ตลอดจนใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลภายในระยะเวลา 20 วัน และศึกษากรณีศึกษาจำนวน 30 คน เพื่อที่จะให้ผู้สนใจที่จะศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการอ้างอิงได้

การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Reliability) ปัญหาหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพคือ พฤติกรรมของมนุษย์ไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงตรงมากที่สุดโดยการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ชัดเจน มีวิธีการเก็บรวบรวม

ข้อมูลเชิงลึกที่หลากหลายและจากแหล่งต่าง ๆ กันมีการสังเกตซ้ำในแต่ละคน ในช่วงเวลาที่ต่างกัน อีกทั้งยังใช้เทคนิคแบบสามเส้า (Triangulation) และสามารถตรวจสอบได้ (Audit Trial) โดยใช้ข้อมูลที่ผู้วิจัยที่ผู้รวบรวมไว้ในงานวิจัยครั้งนี้

ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการนำหลักสูตรที่ได้รับการประเมินการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วผู้วิจัยจึงได้นำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ไปใช้ด้วยการนำไปปฏิบัติจริงกับกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์จริง การดำเนินการแบ่งออกเป็น ดังนี้

การเตรียมการก่อนอบรมการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม
การเตรียมการก่อนอบรม การใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ก่อนการอบรมใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้เตรียมการเพื่อให้การใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การนำโครงการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เสนอแก่ผู้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอน คือผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง โดยทำหนังสือถึงผู้รับใบอนุญาต โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง เพื่อขออนุญาตให้กลุ่มตัวอย่างเข้ารับการอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

2. ติดต่อประสานงานกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2552 กรณีศึกษา จำนวน 30 คน โดยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ คือ ใช้ห้องประชุมโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับ กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 30 ชั่วโมง

3. การเตรียมการด้านเอกสารหลักสูตรให้พร้อมที่จะใช้ทำการฝึกอบรมหลักสูตรคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ได้แก่ เอกสารประกอบการฝึกอบรม สำหรับวิทยากร เอกสารสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4. การเตรียมการด้านวิทยากรประจำกลุ่ม ผู้วิจัยได้จัดประชุม ทำความเข้าใจ และตกลงเกี่ยวกับการฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ให้แก่วิทยากรประจำกลุ่ม

5. การเตรียมการและประสานงานกับคณะกรรมการดำเนินการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรม ด้านอาคารสถานที่ พิธีเปิด พิธีปิด การต้อนรับ การเตรียมเอกสารลงเวลาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งงานบริการต่าง ๆ ที่เห็นสมควร

6. ติดต่อผู้ประกอบการจัดเลี้ยงเพื่อให้บริการแก่ผู้มาอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม

7. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ กล้องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง กล้องวิดีโอ เครื่องฉายแผ่นใส เป็นต้น และเตรียมสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เพียงพอ

การดำเนินการอบรมการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม ฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง มีขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ดังนี้

1. ดำเนินการฝึกอบรมตามกำหนดการของการฝึกอบรม ผู้วิจัยทำหน้าที่ประสานงานคอยอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม

2. ผู้วิจัยและคณะเป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมตามกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ตามกระบวนการของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

3. เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาพฤติกรรมการณ์มีคุณธรรมและจริยธรรมกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 15 วัน หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ติดตามสังเกตและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นวิธีหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง จากแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลของกรณีศึกษา จำนวน 30 คน ดังมีรายละเอียดของวิธีดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ (Rapport) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ดังนี้

1.1 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน เมื่อผู้วิจัยเดินทางไปเยี่ยมบ้านนักเรียนและในช่วงเวลาเช้าและเย็น ที่ผู้ปกครองมารับส่งนักเรียน

1.2 การสร้างความสัมพันธ์กับครูประจำชั้น โดยการขอความอนุเคราะห์ในการสังเกตพฤติกรรมการณ์คุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

2. ศึกษาแนวคิดและที่มาด้านคุณธรรมและจริยธรรมของแต่ละกรณีศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจในด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการณ์คุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ในงานวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับการเก็บข้อมูลซึ่งผู้วิจัยทำต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของการเก็บข้อมูล โดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้แบบอุปนัย (Induction) โดยนำข้อมูลเชิงรูปธรรมย่อย ๆ หลาย ๆ กรณีมาสรุปเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ผู้ให้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์การพัฒนาพฤติกรรมการณ์คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง อย่างเป็นรูปธรรมก่อนแล้วจึงนำมาสร้างข้อสรุป ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำเอกสารและข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ แล้วจัดระบบข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ก่อนนำมาสังเคราะห์ แล้วนำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย

2. การจำแนกประเภทของข้อมูล (Typological Analysis) ในระดับจุลภาค ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำดัชนีข้อมูล (Indexing) โดยจัดเป็นหมวดหมู่ตามคุณลักษณะของข้อมูลด้วยการทำสารบบจำแนกประเภท (Taxonomy) และวิเคราะห์กลุ่มคำ (Domain Analysis) ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มคำที่มีเนื้อหาครอบคลุมคำที่เกี่ยวข้องอีกชุดหนึ่ง แล้วสร้างเป็นข้อสรุปชั่วคราว ส่วนในระดับ มหภาพ ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์เหตุการณ์ (Event Analysis) โดยจำแนกชนิดของเหตุการณ์โดยผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎีเป็นกรอบในการจำแนกประเภทเหตุการณ์

3. การเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) ผู้วิจัยนำข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรม การมีคุณธรรมและจริยธรรมที่ได้จากการจำแนกชนิดของข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน ได้แก่ การเปรียบเทียบกรณีศึกษาทั้ง 30 คน ในด้านที่มาของการพัฒนาพฤติกรรม การมีคุณธรรม และจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง โดยทำเป็นตารางหาความสัมพันธ์เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อสรุปเชิงนามธรรมต่อไป